

თამარ ლომაძე

თანამედროვე პოლიტიკური ზეპირი ტექსტების ენობრივი თვისებებები (ქართული პოლიტიკური დისკურსის მაგალითზე)

თანამედროვე მსოფლიოში სულ უფრო აქტუალური ხდება პოლიტიკური ტექსტების კვლევა. იკვლევენ და აანალიზებენ სხვადასხვა რანგის პოლიტიკურ მოღვაწეთა საჯარო გამოსვლებს. ეს შეიძლება იყოს პრეზიდენტის საინაუგურაციო სიტყვა, პოლიტიკოსების დებატები, წინასაარჩევნო პროპაგანდა და სხვ. ამგვარი ტექსტების მთავარი მიზანი, როგორც წესი, საზოგადოებრივი აზრით მანიპულირებაა. პოლიტიკაში განმსაზღვრელი როლი ენიჭება სწორედ ვერბალურ კომუნიკაციას. პოლიტიკოსის მიერ წარმოთქმული თითოეული სიტყვა მნიშვნელოვანია.

დღესდღეობით დიდი ინტერესით იკვლევენ პოლიტიკურ ტექსტებს როგორც ლინგვისტური, ისე სოციალურ-ფსიქოლოგიური, სოციოკულტურული თვალსაზრისით. სწორედ ამან განაპირობა ახალი ლინგვისტური მიმართულების - **პოლიტიკური ლინგვისტიკის** (ამ დარგს ლინგვოპოლიტოლოგიადაც მოიხსენიებენ) ჩამოყალიბება. პოლიტიკური ტექსტების კვლევა საშუალებას გვაძლევს გავარკვიოთ, რა ენობრივი საშუალებებით (და აქ იგულისხმება ენის ყველა დონე) მიიღწევა ზეპირი თუ წერილობითი ტექსტების დამაჯერებლობა, პროპაგანდისტული ძალა, საზოგადოებრივი აზრის მართვა, საკონფლიქტო ან, პირიქით, სამშვიდობო განწყობილებების გააქტიურება დას. ხვ. რა განზრახვა ამოძრავებთ პოლიტიკოსებს, დარწმუნების რა ხერხებსა თუ მეთოდებს მიმართავენ წინასაარჩევნო და სხვა ტიპის საჯარო გამოსვლებში. ჩვეულებრივ, ამგვარი ტექსტების შინაარსს (და ფორმასაც კი) ზოგჯერ ლინგვისტიკის მიღმა განიხილავენ, და ეს სწორი არ არის, რადგან დაწყებული რიტორიკული მოდელებიდან და დამთავრებული ლექსიკურ-გრამატიკული ფორმებით, ყოველი ტექსტი უპირველეს ყოვლისა ლინგვისტური მოვლენაა,

პოლიტიკური ტექსტების ინტერდისციპლინარული და კომპლექსური კვლევის მიზნით ჩამოყალიბდა შესაბამისი მეთოდოლოგია. წამყვანი მიდგომებია: დისკურსის ანალიზი, კრიტიკული დისკურსის ანალიზი, პოლიტიკური დისკურსის ანალიზი და ა.შ.

- **დისკურსის ანალიზი** (DA - Discourse Analysis), პრაგმატული ანალიზის მსგავსად, იკვლევს ტექსტს კონტექსტის გათვალისწინებით; ის შეისწავლის კონტექსტს, ტექსტს და მის

ფუნქციას. დისკურსის ანალიზი არის ერთგვარი იდეოლოგიური მიდგომა ტექსტისადმი, რომელიც განმარტავს ტექსტის მიზანს სოციალურ კონტექსტში. (ქათინგი, 2002: 2)

- **კრიტიკული დისკურსის ანალიზი (CDA - Critical discourse analysis)** დისკურსის კვლევის ინტერდისციპლინარული მიდგომაა, რომელიც განსაზღვრავს თუ რა სოციალურ-პოლიტიკური შეტყობინება გადმოიცემა ზეპირ თუ წერილობით ტექსტში, იკვლევს ენისა და ძალაუფლების ურთიერთმიმართებას. კრიტიკული დისკურსის ანალიზის ერთ-ერთი მთავარი მიზანი ტექსტის ბუნდოვანი შენაარსის გამორკვევაა¹.

- **პოლიტიკური დისკურსის ანალიზი PDA (Political discourse analysis)** კი შეისწავლის სხვადასხვა ტიპის პოლიტიკურ ტექსტს.

პოლიტიკურ ტექსტებს აქტიურად იკვლევენ ევროპელი და ამერიკელი მეცნიერები: ვან დეიკი, ნორმან ფერკლაუფი, რუთ ვოდაკი, ბოგრანდი, დრესლერი და სხვ.. ვან დეიკი განმარტავს, რომ პოლიტიკური დისკურსის კრიტიკული ანალიზი ძირითადად აღწერს პოლიტიკური ძალაუფლების ბოროტად გამოყენებას, პოლიტიკური დისკურსის სიჭარბესა და გაბატონებას. ამ საშუალებით ხდება იმ შედეგების კვლევა, რაც მოჰყვება ხოლმე ასეთი რიტორიკით გამოწვეულ სოციალურ და პოლიტიკურ უთანასწორობას. (ვან დეიკი, 1993b).

არსებობს პოლიტიკური დისკურსის ორი გაგება: ფართო გაგებით, პოლიტიკური დისკურსი განიმარტება როგორც პუბლიცისტური ენა. ლანდშერის ნაშრომებში 'The Political Rhetoric of United Europe' მითითებულია, რომ რამდენადაც პრაქტიკულად ყველა საჯარო გამოსვლას პოლიტიკური დატვირთვა აქვს, იმდენად პოლიტიკური დისკურსის განხილვა შეიძლება პუბლიცისტურ ენად, რომელიც ზოგადად გამოიყენება ურთიერთობის სოციალურ-პოლიტიკურ სფეროში².

ვან დეიკის თანახმად პოლიტიკური დისკურსი განისაზღვრება როგორც პოლიტიკური სფეროთი შემოფარგლული ჟანრი, რომელსაც სპეციფიკური ენობრივი თეზაურუსი, გარკვეული ფუნქციური დანიშნულება და კომუნიკაციური ზემოქმედება გააჩნია. ვან დეიკის კონცეფციაში, პოლიტიკური დისკურსი — ეს

¹ http://en.wikipedia.org/wiki/Critical_discourse_analysis დამოწმების თარიღი: 22.01.2014

² De Landtsheer, Christ'l 1998, "The political rhetoric of a United Europe." In: Feldman, Ofer and Chirst'l de Landtsheer (Eds.), *Politically speaking: a worldwide examination of language used in the public sphere*. New York: Praeger Publishers, p. 35-51. მასალა დამოწმებულია ნ. კირვალიძის მიხედვით.

პოლიტიკოსების დისკურსია და თუ მას მოვაქცევთ პროფესიონალურ ჩარჩოში, იგი შეიძლება ჩაითვალოს დისკურსის ინსტიტუციონალურ ფორმად³. შესაბამისად, პოლიტიკოსების დისკურსად შეიძლება მივიჩნიოთ მხოლოდ ის დისკურსები, რომლებიც რეალიზდება ისეთ საინსტიტუციო გარემოში, როგორიც არის სამთავრობო სხდომები, საპარლამენტო სესიები, პოლიტიკური პარტიის ყრილობები, წინასაარჩევნო კამპანიები, პოლიტიკური დებატები და სხვ.; ანუ სიტუაციები, სადაც მეტყველი სუბიექტის მიერ აზრის გამოთქმა ხდება პოლიტიკოსის ამპლუაში შესაბამის ინსტიტუციონალურ გარემოში (კირვალიძე, 2010).

დანამდვილებით შეიძლება ითქვას, რომ პოლიტიკოსები დაინტერესებულნი არიან, ან უნდა იყვნენ იმით, თუ რას ილაპარაკებენ და როგორ მიიტანენ თავიანთ სათქმელს მსმენელთან. ნებისმიერი რეჟიმის შემთხვევაში პოლიტიკოსისთვის უმთავრესი მნიშვნელობა აქვს კომუნიკაციის სწორი ფორმის შერჩევას, რათა ამა თუ იმ საკითხში დაარწმუნოს თავისი შესაძლო ამომრჩეველი.

ამჯერად ჩვენი კვლევის ობიექტია პოლიტიკური ტექსტის ერთ-ერთ უმთავრესი სახე - **საარჩევნო დისკურსი**, რომელიც ხშირად წარმატებული საარჩევნო კამპანიის მთავარი წინაპირობაა. კარგად მომზადებული წინასაარჩევნო დისკურსი “ლინგვისტურ ომში” გამარჯვების გარანტიაა. პოლიტიკოსები არ იშურებენ ძალისხმევას და მიმართავენ ნებისმიერ ხერხს (მათ შორის ვერბალურს) იმისთვის, რომ **საზოგადოებრივი აზროვნების მართვით** მიაღწიონ წარმატებას.

წინასაარჩევნო ტექსტის ანალიზი საშუალებას გვაძლევს, ყურადღება გავამახვილოთ ენობრივ მხარეზე, გავარკვიოთ, რა საკვანძო სიტყვები და ტერმინოლოგია გამოიყენება ქართულ პოლიტიკაში.

სტატიაში გავაანალიზეთ 2013 წლის 27 ოქტომბრის საქართველოს საპრეზიდენტო არჩევნებში გამარჯვებული კანდიდატის - გიორგი მარგველაშვილის ერთ-ერთი პირველი სატელევიზიო ინტერვიუ პრეზიდენტობის კანდიდატის რანგში რუსთავი 2-ის პოლიტიკურ პროგრამაში “პოზიცია”⁴ და წინასაარჩევნო კამპანიის ერთ-ერთი ბოლო ეთერი გადაცემაში

³ Van Dijk, Terence A. 1998, "What is political discourse analysis?" In: Blommaert, Jan and Bulcaen, Chris (Eds.), *Political Linguistics*. Amsterdam, p. 124-142. მასალა დამოწმებულია ნ. კირვალიძის მიხედვით.

⁴ რუსთავი 2, გადაცემა “პოზიცია”. 14.05.2013

<http://www.youtube.com/watch?v=LY3X6vhzgAI> დამოწმების თარიღი: 30.01.2014

“არჩევანი”.⁵ ჩვენ გამოვყავით მისი მეტყველებისთვის დამახასიათებელი ლინგვისტური ერთეულები და მოვახდინეთ სტილებრივი შეფასება; შევეცადეთ გაგვეჩვენა, თუ რამდენად დაცულია ქართული ენის ნორმები, რა სიხშირით გამოიყენება უცხოური ტერმინები. ასევე, ყურადღება გავამახვილეთ რიტორიკულ ხერხებზე (და ლინგვისტურ ლაფსუსებზეც კი), რომლებსაც პრეზიდენტობის კანდიდატი მიმართავდა ზემოთხსენებულ გამოსვლებში.

იმის გათვალისწინებით, რომ გიორგი მარგველაშვილი პროფესიით ფილოსოფოსია, წლების განმავლობაში კითხულობდა ლექციებს ფილოსოფიასა და კულტურაში, მისი რიტორიკა განსხვავდება სხვა პოლიტიკოსების სტილისაგან. გ. მარგველაშვილი გამოირჩევა უშუალოდობითა და კომუნიკაციური თავისუფლებით. თუმცა არის მომენტები, როდესაც მსმენელს უჭირს, მიჰყვეს მის ლოგიკას, ზოგჯერ ბუნდოვანია მისი რიტორიკა, იყენებს ხალხისთვის ნაკლებად გასაგებ ან გაუგებარ (ზოგჯერ სრულიად გაუგებარ) ტერმინოლოგიას, ასევე უცხოურ ტერმინებს თარგმანის გარეშე. შევეცდებით გამოვყოთ რამდენიმე ასპექტი.

სხვა პოლიტიკოსების მსგავსად, გიორგი მარგველაშვილიც აქტიურად იყენებს ბოლო დროს საქართველოში ისეთ პოპულარულ პოლიტიკურ ტერმინებს, როგორიცაა “მთავარი გამოწვევა”, “გზავნილი”, “კოჰაბიტაცია”. ტერმინი “**კოჰაბიტაცია**” შესაძლოა ჩაითვალოს 2013 წლის ყველაზე ხშირად გამოყენებულ სიტყვად ქართულ პოლიტიკურ და არა მარტო პოლიტიკურ სინამდვილეში. მას იყენებს ყველა მიუხედავად იმისა, იცის თუ არა მისი მნიშვნელობა. კოჰაბიტაციას აქვს ორი ძირითადი მნიშვნელობა: კოლინის ინგლისური განმარტებითი ლექსიკონის პირველი მნიშვნელობით, ის გულისხმობს წყვილის თანაცხოვრებას ქორწინების გარეშე. მეორე განმარტებით, კოჰაბიტაცია ნიშნავს ორი სხვადასხვა პოლიტიკური ძალის თანამშრომლობას კონკრეტული მიზნისთვის კოალიციის შექმნის გარეშე⁶. ბუნებრივია, ეს სიტყვა ქართულ დისკურსში გამოყენებულია მეორე მნიშვნელობით. როგორც გ. მარგველაშვილი, ისე სხვა პოლიტიკოსები ძირითადად ამ ტერმინს თარგმანის გარეშე გამოიყენებენ, რაც, ვფიქრობთ, განპირობებულია იმით, რომ თარგმანი “**თანაცხოვრება**” პოლიტიკურ ტექსტში შეუფერებლად ეჩვენებათ, არადა, ქართულ

⁵ რუსთავი 2, გადაცემა “არჩევანი”. 22.10.2013

http://www.youtube.com/watch?v=Atu_szNmeeU დამოწმების თარიღი: 30.01.2014

⁶ <http://dictionary.reference.com/browse/cohabitation?s=t> დამოწმების თარიღი: 22.01.2014

ენობრივ სივრცეში “თანაცხოვრება” ნამდვილად შეიძლება დამკვიდრდეს პოლიტიკურ ტერმინად (მსგავსად ისეთი ლექსემებისა, როგორიცაა: კავშირი, შეთანხმება, თანხმობა, საუბარი, გარიგება, დათქმა, დავა და სხვ., რომლებიც თანაბარი წარმატებით გამოიყენება საყოფაცხოვრებო და პოლიტიკურ დისკურსებში. “კოჰაბიტაციის დასრულება” გ. მარგველაშვილის წინასაარჩევნო კამპანიის ერთ-ერთ მთავარ ლოზუნგადაც შეიძლება ჩაითვალოს. თუმცა, გადაცემაში “არჩევანი” პრეზიდენტობის კანდიდატი ამბობს, რომ მისი გუნდის მთავარი ლოზუნგია - “ერთად განვაგრძოთ წინსვლა” ხოლო “დავასრულოთ კოჰაბიტაცია” არის ლოზუნგი, რომელიც “ერთად განვაგრძოთ წინსვლას” ემსახურება⁷. გიორგი მარგველაშვილი ასევე იყენებს “კოჰაბიტაციისაგან” ნაწარმოებ სიტყვას, როგორიცაა “არაკოჰაბიტირებული”: “თქვენ გგონიათ, რომ ის პარლამენტებია არაკოჰაბიტირებული, რომელთა 100 %-იც არაკოჰაბიტირებულები არიან?” (რუსთავი 2, გადაცემა “არჩევანი”).

როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, გიორგი მარგველაშვილი აქტიურად იყენებს უცხოურ ტერმინებს. კოჰაბიტაციის გარდა, მის რიტორიკაში ხშირია ისეთი სიტყვის გამოყენება, როგორიცაა “პრეფერენცია”. მაგალითად: “მე არ მაქვს რაღაც პრეფერენციები რომელიღაც პარტიის მიმართ”. პრეფერენცია ინგლისური სიტყვაა (*preference*) და ნიშნავს უპირატესობის მინიჭებას (*to prefer*) როგორც არსებითი სახელი გულისხმობს “იმას, რასაც უპირატესობას ვანიჭებთ”⁷. ანუ, გ. მარგველაშვილის ფრაზა ქართულად ასე გაჟღერდებოდა: მე არავის ვანიჭებ უპირატესობას.

პრეზიდენტობის კანდიდატი საკმაოდ ხშირად იყენებს რიტორიკულ შედარებას:

1. როდესაც პრეზიდენტობის კანდიდატი საუბრობს რუსეთის განწყობაზე საქართველოს მიმართ: “ის რომ რუსეთი ყოველთვის შეეცდება ამა თუ იმ ხერხით საქართველოზე იქონიოს გავლენა, ეს არის ისეთივე ჭეშმარიტება, როგორც ნიუტონის კანონი” (რუსთავი 2, გადაცემა “პოზიცია”).

2. კიდევ ერთი შედარება გვხვდება გადაცემაში “არჩევანი” (იგულისხმება გ. მარგველაშვილის წინასაარჩევნო გამოსვლა). ჟურნალისტის კითხვაზე, იყო თუ არა საქართველო პასუხისმგებელი 2008 წლის ომზე, მარგველაშვილი პასუხობს: “როგორც საკუთარი ჯიბიდან ვერ მოიპარავ ფულს იმიტომ, რომ შენი ჯიბეა, ისე საკუთარ ტერიტორიაზე ომს ვერ დაიწყებ”.

3. როდესაც ჟურნალისტმა დასვა კითხვა, თუ რას იტყოდა პირად რეიტინგზე, პასუხად გ. მარგველაშვილმა გამოიყენა ასეთი შედარება:

⁷ <http://www.thefreedictionary.com/preference> დამოწმების თარიღი:

25.01.2014

“რეიტინგი არის წყალი, რომელიც უნდა ჩაასხა ჭიქაში, რომელშიც გააჩნია რამდენი ესხმევა. მაგრამ ფორმასაც ხომ აქვს მნიშვნელობა, აქაც გააჩნია ვინ იქნება. არის ჭიქა, რომელიც დაიტევს 1 ლიტრს ან დაიტევს 200 გრამს...” (რუსთავი 2, გადაცემა “პოზიცია”)⁸.

გ. მარგველაშვილი ოპოზიციის რეაქციას მისი საპრეზიდენტო კანდიდატად გამოცხადებასთან დაკავშირებით აფასებს როგორც ლანძღვას და არა კრიტიკას; მას მაგალითად მოჰყავს მარკ ტვენის მოთხრობა “როგორ ვიყრიდი კენჭს გუბერნატორად” (*Running For Governor*)⁹ პრეზიდენტობის კანდიდატი საკუთარ თავს ამ მოთხრობის გმირთან აიგივებს. მოკლე შინაარსსაც კი ყვება. მოთხრობაში ავტორი ყვება ამბავს, როდესაც მან გადაწყვიტა გუბერნატორად ეყარა კენჭი და თავი ეგონა სხვა კანდიდატებზე უკეთესი თავისი სუფთა წარსულიდან გამომდინარე. მაგრამ წინასაარჩევნო პეიოდში გაზეთებში კითხულობს უამრავ შეთითხნილ ბრალდებას საკუთარ თავზე: რომ დაწვა საავადმყოფო, მოკლა საკუთარი ბიძა ქონების ხელში ჩაგდების მიზნით და ა. შ. საბოლოოდ, მარკ ტვენის პერსონაჟი უარს ამბობს კენჭისყრაზე (რუსთავი 2, გადაცემა “პოზიცია”). ამ შედარებით, გ. მარგველაშვილი გვეუბნება, რომ მისი წარსული სუფთაა, ის არის ყველაზე უმწიკვლო რეპუტაციის მქონე კანდიდატი, და რომ ყველაფერი ცუდი, რასაც მასზე ამბობენ მხოლოდ გამოგონილი, ოპონენტების მიერ შეთხზული სიცრუეა. მეორე მხრივ, ეს შედარება მსმენელზე იმითაც ახლდენს შთაბეჭდილებას (დადებითს), რომ აქ ჩანს პრეზიდენტობის კანდიდატის ინტერესი ლიტერატურის მიმართ, მისი ინტელექტუალური დონე.

რუსეთთან გამწვავებული ურთიერთობების მოსაგვარებლად, გიორგი მარგველაშვილის აზრით, საქართველოს ხელისუფლებამ უნდა გამოიყენოს ყოფილი ხელისუფლებისაგან განსხვავებული მიდგომა, ე.წ. **‘Soft Power Solution’**-ის, ანუ არა ძალადობით, არა ტანკებით, არამედ ქართულ პოლიტიკაში წარმოდგენას მისთვის მისაღები პოლიტიკური ძალის სახით. (რუსთავი 2, გადაცემა “პოზიცია”, ჟურნალ “ლიბერალის” სტატიის ციტირება). ამ შემთხვევაში, ის მომენტი, რომ მარგველაშვილი თავადვე განმარტავს ტერმინის მნიშვნელობას, რომლის ქართული თარგმანი არ მოგვეპოვება.

კიდევ ერთი მაგალითი: “სანამ ნოდარი მოახერხებს და **GDP-s** 10-ჯერ გაზრდის და სანამ გიორგი მოახერხებს და **ფორინ ინვესტმენტს**

⁸ აქაც, და ყველგან, ციტირებულ ტექსტებში სტილი დაცულია (თ.ლ.)

⁹ <http://www.readbookonline.net/readOnLine/1282/> დამოწმების თარიღი: 25.01.2014

29-ჯერ უფრო გაზრდის, ასეთი ქვეყნისთვის ეს არ უნდა იყოს ისეთი ადგილი, სადაც მე შევალ“ (რისთავი 2, გადაცემა “არჩევანი“). ამ მონაკვეთში კანდიდატმა ასევე გამოიყენა ინგლისური აბრევიატურა და ფრაზა: **GDP (gross domestic product)** ანუ “მთლიანი შიდა პროდუქტი“, აბრევიატურ - **მშპ** და “ფორინ ინვესტმენტ“ - **foreign investment**, რაც ქართულად ითარგმნება, როგორც “უცხოური ინვესტიცია“. ორივე ტერმინი აბსოლუტურად გაუგებარია ინგლისურის არმცოდნე ადამიანებისთვის. ნერთი მხრივ, ამან ხელი შეუშალა გაგებინების პროცესს. მეორე მხრივ, მიუღებელია იმ ტერმინების გამოყენება, რომელთა თარგმანიც მოგვეპოვება ქართულშიც.

გიორგი მარგველაშვილი საარჩევნო კამპანიის სტრატეგიაზე საუბრისას ისევე იყენებს ინგლისურ ტერმინს - ‘Go out to vote’, რომლის მნიშვნელობასაც უხსნის საზოგადოებას. როგორც ზემოთ ხსენებულ შემთხვევაში (**‘soft power solution’**).

ინგლისურსი ფრაზებისა და ტერმინების გარდა, გ. მარგველაშვილი რუსულ გამონათქვამებსაც მიმართავს. მაგ.: “**Это было давно и не правда**“ (რუსთავი 2, გადაცემა “პოზიცია“).

გიორგი მარგველაშვილის რიტორიკაში გვხვდება **კალკიების მაგალითებიც**: კითხვაზე თუ როგორ აპირებს გამარჯვების მოპოვებას, პრეზიდენტობის კანდიდატი აცხადებს, რომ მან უნდა მოახერხოს კოალიციისა და ბიძინა ივანიშვილის რეიტინგის მის თავზე “**გადმოთარგმნა**“: “ის მხარდაჭერა, რაც აქვთ ბიძინას მიმართ, კოალიციის მიმართ, მე შევეცდები **გადმოვთარგმნო** ჩემს თავზე“ (რუსთავი 2, გადაცემა “პოზიცია“). სიტყვა “თარგმანი“ ქართულში გვხვდება მხოლოდ ერთი მნიშვნელობით: “თარგმნა - ერთი ენიდან მეორეზე გადაღება”¹⁰. ინგლისურში კი ამ სიტყვას აქვს სხვადასხვა მნიშვნელობა. “თარგმნა“ ინგლისურად - “**translate**“ ნიშნავს როგორც ენიდან მეორეზე გადაღება, გადაკეთებას, ტრანსფორმირებას (ალბათ, აქ კარგი იქნებოდა ტერმინი “**მორგება**“), ასევე ერთ-ერთი მნიშვნელობით ის გულისხმობს გადატანას¹¹. შესაბამისად, გ. მარგველაშვილმა ეს სიტყვა ორ ადგილას გამოიყენა. სავარაუდოდ, სწორედ ინგლისური ენის გავლენით ანუ ის გულისხმობდა რეიტინგის “თავის თავზე გადატანას“. ასეთი ტიპის განცხადება

¹⁰ <http://ena.ge/explanatory-online> დამოწმების თარიღი: 25.01.2014

¹¹ <http://dictionary.reference.com/browse/translate> დამოწმების თარიღი: 24.01.2014

საინტერესოა იმ თვალსაზრისითაც, რომ აქ ჩანს მარგველაშვილის გულწრფელობა. მან არ დაიწყო მტკიცება, რომ ის თავად არის რეიტინგული და პოპულარული პოლიტიკოსი. ის ღიად ამბობს, რომ მის უკან დგას ივანიშვილი და მთელი კოალიცია.

პრეზიდენტობის კანდიდატი იყენებს **მეტაფორას**, როდესაც ის სააკაშვილის ხელისუფლებას კიცხავს რუსეთის ომთან დაკავშირებით: “როცა რაღაცას წააგებ, იმის მაგივრად, რომ **სხვებს ხელები უქნო**, შენ უნდა შენს თავზე აიღო პასუხისმგებლობა და თქვა, როგორც მინიმუმ, რაში იყავი დამნაშავე” (რუსთავი 2, გადაცემა “პოზიცია”).

გიორგი მარგველაშვილი ხშირად უსვამს ხაზს იმას, რომ გულწრფელია: **“მე ამას ვაცხადებ აბსოლუტური გულწრფელობით, არ მინდა კეკლუცობა, თვალთმაქცობა და პრანჭვა**, რომ მე ნებისმიერ შემთხვევაში შევძლებ ამის გაკეთებას“, რთული იქნება მათთან დებატები. **“გამიჭირდება, მაგრამ ვიბრძოლებ”** (რუსთავი 2, გადაცემა “პოზიცია”). გვრჩება შთაბეჭდილება, რომ პრეზიდენტობის კანდიდატი არ იძლევა არარეალურ დაპირებებს. საინტერესოა ის მომენტი, რომ საუბარში გ. მარგველაშვილი მხოლოდ სახელით “ბიძინა” მოიხსენიებს იმდროინდელ პრემიერ-მინისტრს, რაც არ არის დამახასიათებელი საჯარო გამოსვლებისთვის. ამით კეთდება მინიშნება იმაზე, რომ გ. მარგველაშვილი არის ივანიშვილის არ მხოლოდ პოლიტიკური პარტნიორი, არამედ მისი მეგობარიც. ამას ორივე პოლიტიკოსი ღიად აცხადებს საჯარო გამოსვლებში. გ. მარგველაშვილი ბ. ივანიშვილის აშკარა ფავეორიტია. ფაქტია, რომ თუნდაც ამ მომენტმა მნიშვნელოვანი როლი ითამაშა მის გამარჯვებაში. რადგან ხალხმა ის აირჩია, როგორც ბიძინა ივანიშვილის წარმომადგენელი. ამასვე მიგვანიშნებს ბიძინა ივანიშვილის სიტყვები წარმოთქმული სპორტის სასახლეში წინასაარჩევნო გამოსვლის დროს: “გიორგი მარგველაშვილისთვის ნდობის გამოცხადება, იცოდეთ, ჩემთვის ნდობის გამოცხადებას ნიშნავს ¹² “. “სახელებით მოიხსენიებს პრეზიდენტობის კანდიდატი მინისტრებსაც გადაცემაში არჩევანი“. როდესაც ჟურნალისტი ეკითხება თუ რა ელის პრეზიდენტის სასახლეს მისი პრეზიდენტობის შემთხვევაში, ის პასუხობს: “სანამ **ნოდარი** (იგულისხმება ფინანსთა მინისტრი - ნოდარ ხადური) მოახერხებს და GDP-ს 10-ჯერ გაზრდის და სანამ **გიორგი** (გიორგი კვირიკაშვილი - საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი

¹² <http://info9.ge/?l=G&m=1000&id=26635> დამოწმების თარიღი: 25.01.2014

განვითარების მინისტრი) მოახერხებს და ფორინ ინვესტიმენტს 29-ჯერ უფრო გაზრდის, ასეთი ქვეყნისთვის ეს არ უნდა იყოს ისეთი ადგილი, სადაც მე შევალ“ (რუსთავი 2, გადაცემა “არჩევანი”).

მარგველაშვილი ხშირად იყენებს სიტყვას “**ძაან**”: “ძაან მიყვარს მისი ოჯახიც“, “ძაან სასიამოვნოა მასთან ურთიერთობა“, “ეკონომიკისთვის ძაან ცოტაა შვიდი თვე.“ (რუსთავი 2, გადაცემა “არჩევანი”).

რუსთავი 2-ის გადაცემაში “არჩევანი“, რომელიც წინასაარჩევნო პერიოდის მიწურულს გავიდა პირდაპირ ეთერში აშკარაა, რომ გიორგი მარგველაშვილი, როგორც პრეზიდენტობის კანდიდატი, უკვე თავდაჯერებული და ბევრად უკეთ მომზადებულია. ეს ნათლად აისახა მის რიტორიკაში. გ. მარგველაშვილის ტონი ბევრად უფრო დამაჯერებელია. უფრო მკვეთრია წინასაარჩევნო ლოზუნგები. პრეზიდენტობის კანდიდატი აღნიშნავს, რომ არჩევნების პირველივე ტურის მოიგებს და რომ მეორე ტური არ იქნება. გადაცემაში “არჩევანი“ საპრეზიდენტო კანდიდატმა გიორგი მარგველაშვილმა და მისმა გუნდმა გამოიყენა დარწმუნების კიდევ ერთი ძალიან საინტერესო ენობრივი ხერხი, რომელსაც შეიძლება **სიტყვებით თამაში** ვუწოდოთ. ჟურნალისტის კითხვაზე, თუ როგორ აპირებდა გ. მარგველაშვილი ოპოზიციასთან ურთიერთობას, თუკი პრეზიდენტი გახდებოდა, აუდიტორიამ ერთხმად შეიტანა შესწორება კითხვაში: კავშირი “**თუკი**“ ჩაანაცვლეს სიტყვით “**როცა**.“ მას მოჰყვა კანდიდატის რეპლიკა: “**ესაა ჩვენი ახალი გრამატიკა, ახალი სინტაქსი.**“ საინტერესოა, ეს იყო წინასწარ დაგეგმილი სტრატეგია თუ სპონტანური ქმედება, რომელიც საკმაოდ წარმატებულად აღმოჩნდა (რუსთავი 2, გადაცემა “არჩევანი”).

გიორგი მარგველაშვილმა გუნდის თავდაჯერებულობა და ერთიანობა კიდევ ერთხელ გამოხატა თავის დასკვნით ფრაზაში პირველი პირის ნაცვალსახელის მრავლობითი რიცხვის გამოყენებით, როდესაც მან მადლობა გადაუხადა პოტენციურ ამომრჩეველს: “დიდი მადლობა იმისთვის, როგორც **ჩვენ** გავიმარჯვებთ“.

ფაქტია, რომ მეცნიერებსა და მედიასთან ერთად, პოლიტიკოსები ასრულებენ მთავარ როლს ენის სიწმინდის დაცვის საქმეში. საჯარო გამოსვლებში ცნობილი პოლიტიკოსის მიერ დაშვებული თითოეული შეცდომა მაშინვე აისახება ხოლმე არა მხოლოდ საზოგადოებრივ აზრზე, არამედ მეტყველებაზეც.

დამოწმებული ლიტერატურა:

- დეიკი, 1993b** - Teun A. van Dijk. Universiteit van What is Political Discourse Analysis? Amsterdam 1993b).
<http://www.discourses.org/OldArticles/What%20is%20Political%20Discourse%20Analysis.pdf> დამოწმების თარიღი: 23.01.2014.
- კირვალიძე, 2010** - ნ. კირვალიძე. პოლიტიკური დისკურსი, როგორც ინტერდისციპლინური და ინტერპარადიგმული კვლევის საგანი (ქართულ და ინგლისურ ენებზე). საქართველოს მეცნიერებისა და საზოგადოების განვითარების ფონდის საერთაშორისო პერიოდული სამეცნიერო ჟურნალი “ინტელექტი“, N 1 (36), 2010, გვ. 109-115.)
- ჯათინგი, 2002** - Joan Cutting, Pragmatics and Discourse. London and New York. 2002.

Tamar Lomadze

Linguistic Peculiarities of Contemporary Political Verbal Texts

(Based on the Georgian Political Discourse)

S u m m a r y

The topic of our research is one of the main types of political text – an election discourse, which often turns out to be the main explanation of successful election campaigns. Pre-election text analysis enables us to focus our attention on linguistic aspects, to find out the key words and to study what terminology is applied in politics. In the presented article, we have analyzed two television appearances of one of the presidential candidates of the 2013 Presidential Elections - Giorgi Margvelashvili: the interview at the very beginning of the election campaign on the Georgian TV channel Rustavi 2, programme ‘*Positsia*’ (the Position) and one of his last programmes during his campaign again on Rustavi 2, programme – ‘*Archevani*’ (the Choice). We have identified and analyzed the linguistic peculiarities and style characteristic for Giorgi Margvelashvili. Our attempt was to find out whether the literary norms of the Georgian language are followed and how often the foreign terms are used. Besides, we drew particular attention to the linguistic inaccuracy and rhetoric devices that G. Margvelashvili applies in the abovementioned programmes.

It is obvious that, apart from scientists and the media, politicians play an important role in preserving the purity of the language. Every single linguistic mistake made by politicians during their public appearances are immediately reflected on the language of the wide society.